

2 Пояснювальна записка

Дисципліна «Загальна теорія політики» належить до циклу нормативних дисциплін професійної підготовки і займає надважливе місце у підготовці фахівців освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 052 «Політологія» за освітньо-професійною програмою «Політологія».

Відповідно до освітньої програми дисципліна має забезпечити:

компетентності: знання предметної області та розуміння професійної діяльності; Навички використання базового категорійно-поняттєвого та аналітично-дослідницького апарату сучасної світової політичної науки; здатність до застосування ключових політологічних понять, теорій і методів задля аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту; здатність виявляти особливості реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічному, історичному та соціокультурному контекстах функціонування та взаємодії; здатність використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні;

програмні результати навчання: розуміти предметну область та базову специфіку професійної діяльності; вільно володіти базовим професійним категорійно-поняттєвим та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки; застосовувати ключові політологічні поняття, теорії та методи до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту; розуміти базові особливості реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічний, історичний та соціокультурний контекст функціонування та взаємодії; використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні.

Мета дисципліни. Формування у студентів систематизованого уявлення про політику, політичні явища та процеси, вироблення у студентів навичок до самостійного аналізу актуальних питань суспільно-політичного розвитку сучасного світу та України, а також створення підґрунтя для вивчення прикладних і спеціальних політологічних дисциплін.

Предмет дисципліни. Теоретичні засади політичної науки (теорія політичної влади і владних відносин, політичні процеси і політичні відносини, теорія політичних систем і політичних режимів, інституційна структура політика, політична культура, теорія міжнародних відносин, світові політичні процеси та ін.).

Завдання дисципліни. Надати систематизовані, цілісні знання про політику як особливу сферу життєдіяльності суспільства, про засади й механізми її функціонування та розвитку; сформувати у студентів здатність вільно оперувати понятійно-категорійним апаратом сучасної політичної науки; застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних і практичних проблем у політичній сфері; самостійно аналізувати політичні явища та процеси.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: **володіти** вмінням самостійно мислити і аналізувати зміст і значення основних суспільно-політичних процесів в світі; **розуміти** сутність політичного життя, політичних відносин і процесів; **усвідомлювати** роль і значення держави, політичних партій і громадських організацій в суспільно-політичному розвитку; **розуміти** сенс і основні напрямки розвитку світового політичного процесу, геополітичну ситуацію, місце, роль і статус України у сучасному світі; **застосовувати** політичні знання у професійній і громадській діяльності; свідомо **брати участь** у політичному житті; активно **впливати** на політичні процеси.

3 СТРУКТУРА ЗАЛКОВИХ КРЕДИТІВ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Кількість годин, відведених на:					
	Денна форма			Заочна форма		
	лекції	практичні заняття	СРС	лекції	практичні заняття	СРС
Третій семестр						
Модуль 1. Теоретичні основи політичної науки						
Тема 1. Теоретико-методологічні засади загальної теорії політики	4	4	6	2	2	12
Тема 2. Політична влада	4	4	6			12
Тема 3. Бюрократія як феномен влади та управління	2	2	3			7
Модуль 2. Політична система та інституційна структура політики						
Тема 4. Теорія політичних систем	6	6	9	2	2	18
Тема 5. Політичні інститути. Держава як інститут політичної системи	4	4	6			12
Тема 6. Правова та соціальна держава. Громадянське суспільство	2	2	3			7
Тема 7. Інститути представництва та узгодження інтересів. Політичні партії та партійні системи	4	4	6	2	2	13
Тема 8. Групи інтересів та групи тиску	2	2	3			7
Тема 9. Лобізм як функціональна система інституту представництва	4	4	6			13
Тема 10. Засоби масової інформації як політичний інститут	2	2	4			7
Разом за 3 семестр	34	34	52	6	6	108
Четвертий семестр						
Модуль 3. Політичні процеси та світова політика						
Тема 11. Соціальні засади політики	2	2	6	2	2	10
Тема 12. Особистість і політика. Політичне лідерство	4	4	12			18
Тема 13. Політична еліта	2	2	6			10
Тема 14. Політична опозиція	2	2	6			10
Тема 15. Політична іміджологія	2	2	6			10
Тема 16. Політична культура	4	4	12	2	2	18
Тема 17. Вибори та виборчі системи	4	4	12			18
Тема 18. Технології виборчих кампаній	2	2	6			10

Тема 19. Політичні режими	4	4	12			18
Тема 20. Політичні конфлікти та кризи	4	4	12	2	2	18
Тема 21. Політичний процес	2	2	6			10
Тема 22. Світовий політичний процес	4	4	12			18
Разом за 4 семестр	36	36	108	6	6	168
Разом:	70	70	160	14	14	276

4 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
Третій семестр		
1	<p>Теоретико-методологічні засади загальної теорії політики Заняття 1. Еволюція уявлень про політику: основні етапи і парадигми. Особливості сучасних інтерпретацій політики. Політика як соціальне явище. Рівні політики: мегарівень, макрорівень, мікрорівень. Види політики: критерії визначення. Межі політики в суспільстві, її зв'язок з іншими суспільними сферами. Роль та місце політики в суспільстві. Функції політики. Літ.: [1-8].</p>	2
2	<p>Теоретико-методологічні засади загальної теорії політики Заняття 2. Об'єкт і предмет вивчення політичної науки. Загальна теорія політики – наука про сутність політичного життя, закономірності політики та політичної діяльності, розвиток політичного процесу. Основні поняття і категорії політичної науки. Структура політичної науки. Логіка, структура і завдання курсу. Функції загальної теорії політики. Взаємодія теорії політики з іншими суспільними і гуманітарними науками. Різноманітність методів та дослідницьких засобів для вивчення політики. Зростання ролі і значення науки про політику на сучасному етапі світового суспільного розвитку і політичного процесу сучасної України. Літ.: [1-8].</p>	2
3	<p>Політична влада Заняття 1. Влада як соціальний феномен. Еволюція влади. Основні різновиди влади: політична, економічна, соціальна, духовно-інформаційна, сімейна. Сутність понять «влада» і «політична влада». Основні концепції політичної влади. Центри влади. Поліцентризм. Властивості політичної державної влади. Об'єкт і суб'єкт влади. Взаємодія суб'єкта і об'єкта влади при її реалізації. Принципи реалізації влади: організація, принцип розподілу влади, переконання, контроль, виховання, примус. Основні особливості політичної влади. Літ.: [1-8].</p>	2
4	<p>Політична влада Заняття 2. Основні функції політичної влади. Принципи функціонування політичної влади: суверенність, легітимність. Легальність та легітимність політичної влади: співвідношення понять. Ознаки легітимності політичної влади. Типи легітимності влади. Основні причини делегітимізації влади. Структура влади: суб'єкти, об'єкти, ресурси, мотиви влади. Розподіл влади.</p>	2

	Законодавча, виконавча і судова влади. Літ.: [1-8].	
5	Бюрократія як феномен влади та управління Взаємовідносини бюрократії і влади. Функції бюрократії і її роль в реалізації демократії. Основні моделі бюрократії. Модель «ідеальної бюрократії» М. Вебера. Командно-бюрократична система. Аналіз поняття «політична корупція». Досвід боротьби з корупцією в демократичних державах. Літ.: [1-8].	2
6	Теорія політичних систем Заняття 1. Місце і роль політичної системи в життєдіяльності суспільства. Теоретичні моделі політичних систем. Сутність системного аналізу. Концепція політичної системи Девіда Істона. Концепція навколишнього середовища в теорії політичних систем. Компоненти навколишнього середовища політичної системи. Динамічна модель політичної системи Д. Істона. Функціонування політичної системи: модель Д. Істона. Потреби та інтереси суб'єктів як основа соціального управління у громадянському суспільстві. Літ.: [1-8, 12, 15, 17-18].	2
7	Теорія політичних систем Заняття 2. Особливості структурно-функціонального методу. Модель політичної системи Габріеля Алмонда. Суть та головна призначення політичної системи за Г. Алмондом. Структура політичної системи. Інституційний та орієнтаційний рівні. Функціональна модель політичної системи Г. Алмонда. Інформаційно-кібернетична модель Карла Дойча. Суть та головна призначення політичної системи за К. Дойчем. Модель функціонування політичної системи Карла Дойча. Літ.: [1-8, 12, 15, 17-18].	2
8	Теорія політичних систем Заняття 3. Основні теоретичні уявлення про структуру політичної системи. Політична система суспільства в її взаємодії з економічною, соціальною, правовою та іншими суспільними структурами. Основні підсистеми політичної системи суспільства: інституційна, комунікативна (інформаційно-комунікативна), нормативна (нормативно-регулятивна), функціональна та культурна (духовно-ідеологічна). Основні функції політичних систем. Основні підходи до типологізації політичних систем. Літ.: [1-8, 12, 15, 17-18].	2
9	Політичні інститути. Держава як інститут політичної системи Заняття 1. Поняття і структура політичних інститутів. Процеси інституційних змін. Держава як політичний інститут. Визначення держави. Основні ознаки, атрибути та функції держави, головні напрями її діяльності. Апарат держави. Основні концепції походження (теорії виникнення) держави: патріархальна, насильницька, психологічна, класова (марксистська), спортивна, іригаційна, договірна та ін. Літ.: [1-8].	2
10	Політичні інститути. Держава як інститут політичної системи Заняття 2. Форми державного правління (монархія, республіка). Монархії: абсолютна, конституційна (парламентська), дуалістична. Республіки: президентська, парламентська, змішана. Форми державного устрою (унітарні, федеративні та конфедеративні держави). Форма правління та державний устрій України. Літ.: [1-8].	2

11	<p>Правова та соціальна держава. Громадянське суспільство Поняття правової держави. Характерні риси правової держави. Соціальна держава. Співвідношення соціального і правового принципів. Поняття «громадянське суспільство». Умови становлення громадянського суспільства, його взаємозалежність з правовою державою. Ознаки громадянського суспільства. Функції та атрибути громадянського суспільства. Сучасні концепції громадянського суспільства. Головні інститути громадянського суспільства. Тенденції розвитку громадянського суспільства. Проблеми інституціоналізації громадянського суспільства в Україні. Літ.: [1-8, 9, 15].</p>	2
12	<p>Інститути представництва та узгодження інтересів. Політичні партії та партійні системи Заняття 1. Місце недержавних інститутів в механізмі державної влади. Політичні партії у політичній сфері громадянського суспільства, їх функції. Виникнення політичних партій. Історичні форми партій. Фактори, які зумовлюють виникнення політичних партій. Соціальна база політичних партій. Організаційна будова партій. Програмові засади, стратегія і тактика політичних партій. Роль політичних партій у політичному процесі. Багатоманітність підходів щодо класифікації політичних партій. Літ.: [1-8].</p>	2
13	<p>Інститути представництва та узгодження інтересів. Політичні партії та партійні системи Заняття 2. Поняття та типи партійних систем. Багатопартійна система як прояв політичного плюралізму: основні тенденції її розвитку у сучасному світі. Феномен політичної коаліції. Розвиток партійної системи як передумова функціонування громадянського суспільства. Правовий статус політичних партій в Україні. Проблеми розвитку багатопартійної системи в Україні. Літ.: [1-8].</p>	2
14	<p>Групи інтересів та групи тиску Поняття та основні функції груп інтересів. Відмінність груп інтересів від політичних партій. Типологія груп інтересів. Групи тиску. Громадські організації та рухи в політичній системі суспільства. Роль груп інтересів у розвитку політичної сфери громадянського суспільства. Групи інтересів у політичній системі України. Літ.: [1-8].</p>	2
15	<p>Лобізм як функціональна система інституту представництва Заняття 1. Групи інтересів і лобізм. Історичні витoki лобістської діяльності. Концептуальні підходи до визначення лобізму. Політико-соціологічний та юридично-інституціональний підходи до розуміння сутності лобізму. Сутність лобізму як політичного явища. Основні функції лобізму. Позитивні та негативні риси лобізму. Літ.: [1-8].</p>	2
16	<p>Лобізм як функціональна система інституту представництва Заняття 2. Структура лобістської діяльності. Визначення суб'єктів, об'єктів, предмету та методів лобістської діяльності, їх класифікація. Модель лобістського процесу. Типологія лобізму. Основні форми та технології лобіювання. Пряме (безпосереднє) та непряме (опосередковане) лобіювання. Літ.: [1-8].</p>	2
17	<p>Засоби масової інформації як політичний інститут Масові комунікації та їх роль у політиці. Засоби масової інформації як канал політичної комунікації. Основні функції ЗМІ. Головні канали й особливості</p>	2

	впливу ЗМІ на суспільство. Взаємовідносини ЗМІ і владних структур. Вплив ЗМІ на інформаційний процес. Політичне маніпулювання за допомогою ЗМІ. Соціальні міфи як основа політичного маніпулювання. Стан і особливості медіасистеми сучасної України. Роль ЗМІ в політичній системі сучасної України. Літ.: [1-8].	
Разом за 3 семестр:		34
Четвертий семестр		
18	Соціальні засади політики Основні компоненти суспільства як соціальної системи. Сутність та основні елементи соціальної структури суспільства. Поняття соціальної стратифікації, її роль в соціальній структурі суспільства. Види соціальної стратифікації. Основні стратифікаційні системи. Поняття та види соціальної мобільності. Механізми соціальної мобільності. Соціальна структурованість як фактор політичного життя. Сутність і політична значимість поняття «середній клас». Динаміка соціальної структури у сучасному світі. Літ.: [1-8, 19].	2
19	Особистість і політика. Політичне лідерство Заняття 1. Особа як первинний суб'єкт і об'єкт політики. Обов'язки і відповідальність громадян, гарантія їх прав. Соціальні групи як основні суб'єкти і об'єкти політики. Політична соціалізація: основні типи, агенти та моделі. Етапи соціалізації. Природа, сутність та ознаки політичного лідерства. Літ.: [1-8], 19.	2
20	Особистість і політика. Політичне лідерство Заняття 2. Генеза класичних поглядів на політичне лідерство. Сучасні концепції політичного лідерства. Соціальна роль, функції та механізми формування політичного лідерства. Взаємовплив і взаємозалежність соціально-політичного середовища, розстановки сил, психолого-соціальних і особистісних характеристик політичного лідерства. Типологія політичних лідерів. Проблеми формування політичних лідерів у сучасній Україні. Літ.: [1-8].	2
21	Політична еліта Поняття політичної еліти. Місце і роль політичних еліт у системі владних відносин. Класичні та сучасні елітистські концепції. Типологія політичних еліт. Рекрутування політичних еліт. Особливості антрепренерської системи, що діє в умовах демократії, та системи гільдій, що складається за умов існування тоталітарних або авторитарних режимів. Політична еліта України: якісний склад, канали рекрутування. Літ.: [1-8].	2
22	Політична опозиція Опозиційність як політичний феномен. Зміст понять «опозиція», «політична опозиція», «опозиційність». Місце та роль політичної опозиції в політичній системі суспільства. Типологія політичної опозиції. Структура та функції політичної опозиції. Роль опозиції в процесі політичної трансформації та переходу до демократії. Літ.: [1-8].	
23	Політична іміджологія Поняття «імідж». Типи іміджу. Функції й інструментарій іміджу. Елементи іміджу і чинники його побудови. Технології побудови іміджу. Імідж політичного лідера і його складові. Формування іміджу політичних лідерів і	2

	організацій. Кінетичний і вербальний іміджі. Літ.: [1-8].	
24	Політична культура Заняття 1. Сутність політичної культури, її основні характеристики. Феноменальність політичної культури, її роль і функції в політичному житті. Характеристика структурних компонентів політичної культури. Нормативний елемент в структурі політичної культури (накопичений політичний досвід). Ціннісний елемент в структурі політичної культури (політична свідомість). Поведінковий елемент в структурі політичної культури (моделі політичної поведінки). Літ.: [1-8].	2
25	Політична культура Заняття 2. Типи політичної культури, умови їх формування і сутнісні ознаки. Громадянська культура як необхідна передумова розвитку громадянського суспільства. Індивідуальна політична активність людини та її значення для розвитку самоврядності громадянського суспільства. Проблеми політичної активності громадян у сучасній Україні. Особливості політичної культури сучасного українського суспільства. Літ.: [1-8].	2
26	Вибори та виборчі системи Заняття 1. Поняття та функції виборів. Види виборів. Принципи виборчого права та демократичної організації виборів. Абсентеїзм та його причини. Літ.: [1-8, 20-21].	2
27	Вибори та виборчі системи Заняття 2. Виборча система: поняття, основні типи. Мажоритарна, пропорційна, змішана виборчі системи. Виборча система України та її трансформація на сучасному етапі. Літ.: [1-8, 20-21].	2
28	Технології виборчих кампаній Структурно-логічна модель виборчої кампанії. Основні стадії виборчого процесу. Підготовка виборів. Учасники подій і їх інтереси. Висування кандидатів. Агітаційна кампанія. Голосування і підведення підсумків. Інформаційно-аналітичне супроводження виборчої кампанії. Літ.: [1-8, 20-21].	2
29	Політичні режими Заняття 1. Політичні режими. Поняття та структура політичного режиму. Типологія політичних режимів. Авторитаризм. Тоталітаризм. Закономірності трансформації тоталітарних та авторитарних режимів у сучасні демократії. Літ.: [1-8].	2
30	Політичні режими Заняття 2. Основні підходи до визначення демократії. Витоки, зміст та основні її форми. Принципи та інститути демократії. Співвідношення волі народу та волі представницького органу держави. Механізми розв'язання протиріч між державою та громадянським суспільством. Демократія як форма легального переходу влади. Літ.: [1-8, 14].	2
31	Політичні конфлікти та кризи Заняття 1. Поняття політичного конфлікту. Об'єкти і суб'єкти політичного конфлікту. Структура політичного конфлікту. Типологія політичних конфліктів. Основні стадії розвитку політичного конфлікту. Етап виникнення конфлікту (передконфліктна стадія). Етап розвитку конфлікту (стадія безпосереднього протистояння). Етап закінчення конфлікту (стадія	2

	розв'язання). Літ.: [1-8].	
32	Політичні конфлікти та кризи Заняття 2. Поняття політичної кризи. Моделі кризового розвитку політичних конфліктів. Війна та революція як основні кризові моделі розвитку конфліктів. Способи розв'язання політичних конфліктів. Локалізація конфлікту. Деескалація конфлікту. Досягнення компромісу. Досягнення консенсусу. Літ.: [1-8].	2
33	Політичний процес Поняття та основні стадії політичного процесу. Типологія політичних процесів. Зміст політичного процесу. Сутнісні характеристики політичного процесу. Базові та периферійні політичні процеси. Відкриті та тіньові політичні процеси. Технології прийняття політичних рішень. Ефективність політичного процесу. Літ.: [1-8].	
34	Світовий політичний процес Заняття 1. Природа зовнішньої політики і міжнародних відносин. Основні тенденції розвитку сучасної світової політики. Формування та розвиток політичної думки з проблем міжнародних відносин. Поняття міжнародних відносин. Міжнародна політика: суть, цілі, функції. Україна на міжнародній арені. Літ.: [1-8].	2
35	Світовий політичний процес Заняття 2. Політична глобалістика: предмет, структура, категорії. Глобальні проблеми сучасності (політичні аспекти). Антиглобалізм та сучасні антиглобалістичні рухи. Україна у системі міжнародних відносин. Літ.: [1-8].	2
Разом за 4 семестр:		36
Разом:		70

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми навчання

Номер лекції	Тема лекції	Кількість годин
Третій семестр		
1	Теоретико-методологічні засади загальної теорії політики. Політична влада. Бюрократія як феномен влади та управління. Літ.: [1-8].	2
2	Теорія політичних систем. Політичні інститути. Держава як інститут політичної системи. Правова та соціальна держава. Громадянське суспільство. Літ.: [1-8].	2
3	Інститути представництва та узгодження інтересів. Політичні партії та партійні системи. Групи інтересів та групи тиску. Лобізм як функціональна система інституту представництва. Засоби масової інформації як політичний інститут. Літ.: [1-8].	2
Разом за 3 семестр:		6

Четвертий семестр		
1	Соціальні засади політики. Особистість і політика. Політичне лідерство. Політична еліта. Політична опозиція. Політична іміджологія. Літ.: [1-8].	2
3	Політична культура. Вибори та виборчі системи. Технології виборчих кампаній. Політичні режими. Літ.: [1-8].	2
4	Політичні конфлікти та кризи. Політичний процес. Світовий політичний процес. Літ.: [1-8].	2
Разом за 4 семестр:		6
Разом:		12

4.2 Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів *денної* форми навчання

№ п/п	Теми та зміст практичних занять	Кількість годин
Третій семестр		
1	Теоретико-методологічні засади загальної теорії політики (ч. 1) 1. Еволюція уявлень про політику: основні етапи і парадигми. 2. Політика як об'єкт і предмет наукового пізнання. Дефініції терміну «політика». 3. Функції політики в суспільстві. Властивості політики. Літ.: [1-8].	2
2	Теоретико-методологічні засади загальної теорії політики (ч. 2) 1. Об'єкт і предмет політичної науки. 2. Основні категорії політичної науки. 3. Основні методи та функції науки про політику. 4. Місце теорії політики в системі наук про суспільство. Необхідність і актуальність її вивчення. Літ.: [1-8].	2
3	Політична влада (ч. 1) 1. Влада як соціальний феномен. Класифікація влади. 2. Сутність політичної влади, її функції. 3. Форми прояву влади. 4. Основні концепції політичної влади. 5. Основні принципи політичної влади. Літ.: [1-8].	2
4	Політична влада (ч. 2) 1. Принципи організації та функціонування політичної влади. 2. Поняття легітимності та принцип поділу влади. 3. Структура політичної влади. 4. Мотиви підкорення та ресурси політичної влади.	2

	Літ.: [1-8].	
5	Бюрократія як феномен влади та управління 1. Бюрократія як наукова категорія. 2. Основні теорії бюрократії. 3. Бюрократизм як спотворена форма управління. 4. Корупція та методи боротьби з нею. Літ.: [1-8].	2
6	Теорія політичних систем (ч. 1) 1. Основні різновиди системних уявлень про суспільство. Місце і роль політичної системи в життєдіяльності суспільства. 2. Теоретичні моделі політичних систем. Сутність системного аналізу. 3. Концепція політичної системи Девіда Істона. Літ.: [1-8, 12, 15, 17-18].	2
7	Теорія політичних систем (ч. 2) 1. Особливості структурно-функціонального методу. 2. Модель політичної системи Габріеля Алмонда. 3. Інформаційно-кібернетична модель Карла Дойча. Літ.: [1-8, 12, 15, 17-18].	2
8	Теорія політичних систем (ч. 3) 1. Структура політичної системи. 2. Функції політичної системи. 3. Типологія політичних систем. 4. Становлення та розвиток політичної системи України. Літ.: [1-8, 12, 15, 17-18].	2
9	Політичні інститути. Держава як інститут політичної системи (ч.1) 1. Поняття і структура політичних інститутів. Держава як центральний елемент політичної системи суспільства. 2. Поняття, ознаки та атрибути держави. 3. Структура держави. Внутрішні та зовнішні функції держави. 4. Основні концепції походження, природи і соціального призначення держави. Літ.: [1-8].	2
10	Політичні інститути. Держава як інститут політичної системи (ч.2) 1. Поняття форми правління. Монархія: поняття, ознаки, види. 2. Республіка, її особливості та різновиди. 3. Поняття форми державного устрою. Унітарний державний устрій, його ознаки. Поняття автономії. 4. Федерація: поняття, ознаки і види. Конфедерація як наддержавне утворення, союз суверенних держав. Літ.: [1-8].	2
11	Правова та соціальна держава. Громадянське суспільство 1. Соціальне середовище і механізм функціонування правової держави. 2. Принципи правової держави. Соціальна орієнтація правової держави, співвідношення соціального та правового принципів. 3. Громадянське суспільство, його сутність і основні проблеми формування. 4. Моделі громадянських суспільств. 5. Основні тенденції розвитку державності в сучасному світі. Літ.: [1-8].	2
12	Інститути представництва та узгодження інтересів. Політичні партії та партійні системи (ч. 1) 1. Поняття політичної партії. Основні ознаки політичних партій. 2. Процес формування сучасних політичних партій. Основні тенденції	2

	в розвитку політичних партій. 3. Основні функції політичних партій. Методи і форми впливу партій на політичне життя. 4. Типологія політичних партій. Літ.: [1-8].	
13	Інститути представництва та узгодження інтересів. Політичні партії та партійні системи (ч. 2) 1. Класифікація партійних систем за кількісним (М. Дюверже) і якісним (Дж. Лаполамбара, М. Вайнер) критеріями. 2. Змішаний підхід до типологізації партійних систем (Ж. Блондель, Дж. Сарторі). 3. Партійна система сучасної України: особливості становлення і тенденції розвитку. Літ.: [1-8].	2
14	Групи інтересів та групи тиску 1. Суспільні інтереси та потреби. 2. Поняття та основні функції груп інтересів. Відмінність груп інтересів від політичних партій. 3. Типологія груп інтересів та груп тиску. 4. Групи інтересів та групи тиску у політичній системі України. Літ.: [1-8].	2
15	Лобізм як функціональна система інституту представництва (ч. 1) 1. Групи інтересів і лобізм. 2. Історичні витоки лобістської діяльності. Основні традиції визначення лобізму. 3. Основні ознаки лобізму як політичного інституту. Функції лобізму. 4. Позитивні та негативні риси лобізму. Літ.: [1-8].	2
16	Лобізм як функціональна система інституту представництва (ч. 2) 1. Структура лобістської діяльності. 2. Типологія лобізму. 3. Форми та технології лобіювання. 4. Теорія Government Relations (GR): основні поняття та концепції. Літ.: [1-8].	2
17	Засоби масової інформації як політичний інститут 1. Роль засобів масової інформації (ЗМІ) в політичній системі суспільства. 2. Основні форми організації ЗМІ. Класифікація ЗМІ. 3. Основні функції, принципи та способи розповсюдження інформації ЗМІ. 4. ЗМІ як інститут громадянського суспільства. Літ.: [1-8].	2
Разом за 3 семестр:		34
Четвертий семестр		
1	Соціальні засади політики 1. Сутність та основні елементи соціальної структури суспільства. 2. Соціальна стратифікація та її роль в соціальній структурі суспільства. 3. Поняття та види соціальної мобільності. Механізми соціальної мобільності. Літ.: [1-8, 19].	2
2	Особистість і політика. Політичне лідерство (ч. 1) 1. Особистість як суб'єкт політики.	2

	<p>2. Політична соціалізація.</p> <p>3. Поняття, ознаки та природа лідерства.</p> <p>Літ.: [1-8, 19].</p>	
3	<p>Особистість і політика. Політичне лідерство (ч. 2)</p> <p>1. Соціальна роль, функції та механізми формування політичного лідерства.</p> <p>2. Сучасні концепції політичного лідерства.</p> <p>3. Типи політичних лідерів.</p> <p>Літ.: [1-8].</p>	2
4	<p>Політична еліта</p> <p>1. Поняття політичної еліти. Класичні та сучасні елітистські концепції.</p> <p>2. Типологія політичних еліт.</p> <p>3. Рекрутування політичних еліт.</p> <p>4. Політична еліта України.</p> <p>Літ.: [1-8].</p>	2
5	<p>Політична опозиція</p> <p>1. Опозиційність як політичний феномен.</p> <p>2. Політична опозиція: зміст поняття.</p> <p>3. Типологія політичної опозиції.</p> <p>4. Структура та функції політичної опозиції.</p> <p>Літ.: [1-8].</p>	2
6	<p>Політична іміджологія</p> <p>1. Поняття іміджу.</p> <p>2. Типи іміджу. Технології побудови іміджу.</p> <p>3. Функції й інструментарій іміджу.</p> <p>4. Кінетичний і вербальний іміджі.</p> <p>Літ.: [1-8].</p>	2
7	<p>Політична культура (ч. 1)</p> <p>1. Поняття політичної культури, її роль у суспільстві. Функції політичної культури.</p> <p>2. Структура політичної культури.</p> <p>2.1. Нормативний елемент (політичний досвід).</p> <p>2.2. Ціннісний елемент (політична свідомість).</p> <p>2.3. Поведінковий елемент (моделі політичної поведінки).</p> <p>Літ.: [1-8].</p>	2
8	<p>Політична культура (ч. 2)</p> <p>1. Типологія політичної культури.</p> <p>2. Політична субкультура.</p> <p>3. Політична культура сучасного українського суспільства.</p> <p>Літ.: [1-8].</p>	2
9	<p>Вибори та виборчі системи (ч. 1)</p> <p>1. Сутність, функції та основні види виборів.</p> <p>2. Виборче право. Основні принципи виборчого права.</p> <p>3. Стадії виборчого процесу.</p> <p>Літ.: [1-8, 20-21].</p>	2
10	<p>Вибори та виборчі системи (ч. 2)</p> <p>1. Типологія виборчих систем.</p> <p>1.1. Мажоритарні (плюральні) виборчі системи.</p> <p>1.2. Пропорційні виборчі системи.</p> <p>1.3. Змішані виборчі системи.</p> <p>2. Виборча система України.</p> <p>Літ.: [1-8, 20-21].</p>	2

11	<p>Технології виборчих кампаній</p> <p>1. Комунікативна основа сучасних виборчих кампаній. 2. Стратегія і тактика виборчої кампанії. 3. Фактори формування іміджу в рамках виборчої кампанії. 4. Політичний перформанс. Програма кандидата. Літ.: [1-8, 20-21].</p>	2
12	<p>Політичні режими (ч. 1)</p> <p>1. Поняття політичного режиму: його сутність та основні компоненти. 2. Типологія політичних режимів. 2.1. Тоталітаризм: поняття, типологія та причини виникнення. 2.2. Сутність авторитаризму як політичного режиму. Авторитаризм і тоталітаризм: спільне та відмінне. 2.3. Сутність демократичного політичного режиму. Літ.: [1-8].</p>	2
13	<p>Політичні режими (ч. 2)</p> <p>1. Демократичний політичний режим: поняття й ознаки. 2. Витоки та основні форми демократії. 3. Сучасні концепції демократії. Порівняльний аналіз сучасних систем політичної демократії. 4. Принципи та інститути демократії. Літ.: [1-8, 14].</p>	2
14	<p>Політичні конфлікти та кризи (ч. 1)</p> <p>1. Поняття політичного конфлікту. Позитивні та негативні функції конфлікту. 2. Структура політичного конфлікту. 3. Типологія політичних конфліктів. 4. Основні стадії розвитку політичного конфлікту. 4.1. Етап виникнення конфлікту (передконфліктна стадія). 4.2. Етап розвитку конфлікту (стадія безпосереднього протиборства). 4.3. Етап закінчення конфлікту (стадія розв'язання). Літ.: [1-8].</p>	2
15	<p>Політичні конфлікти та кризи (ч. 2)</p> <p>1. Поняття політичної кризи. Моделі кризового розвитку політичного конфлікту. 2. Війна та революція як основні кризові моделі розвитку конфліктів. 3. Способи розв'язання політичних конфліктів. Локалізація конфлікту. Деескалація конфлікту. Досягнення компромісу. Досягнення консенсусу. Літ.: [1-8].</p>	2
16	<p>Політичний процес</p> <p>1. Сутність і зміст політичного процесу. 2. Форми перебігу і стадії політичного процесу. 3. Технологія прийняття політичних рішень. Літ.: [1-8].</p>	2
17	<p>Світовий політичний процес (ч. 1)</p> <p>1. Світова політика: поняття, зміст, цілі. 2. Система міжнародних відносин. Міжнародні організації в системі міжнародних відносин. 3. Сучасне розуміння та основні категорії геополітики. Структура сучасного геополітичного простору. Літ.: [1-8].</p>	2
18	<p>Світовий політичний процес (ч. 2)</p> <p>1. Процес глобалізації і політична глобалістика. 2. Антиглобалізм та сучасні антиглобалістичні рухи.</p>	2

	3. Україна у системі міжнародних відносин. Літ.: [1-8].	
Разом за 4 семестр:		36
Разом:		70

Перелік практичних занять для студентів заочної форми навчання

Номер лекції	Теми практичних занять	Кількість годин
Третій семестр		
1	Теоретико-методологічні засади загальної теорії політики. Політична влада. Бюрократія як феномен влади та управління. Літ.: [1-8].	2
2	Теорія політичних систем. Політичні інститути. Держава як інститут політичної системи. Правова та соціальна держава. Громадянське суспільство. Літ.: [1-8].	2
3	Інститути представництва та узгодження інтересів. Політичні партії та партійні системи. Групи інтересів та групи тиску. Лобізм як функціональна система інституту представництва. Засоби масової інформації як політичний інститут. Літ.: [1-8].	2
Разом за 3 семестр:		6
Четвертий семестр		
1	Соціальні засади політики. Особистість і політика. Політичне лідерство. Політична еліта. Політична опозиція. Політична іміджологія. Літ.: [1-8].	2
3	Політична культура. Вибори та виборчі системи. Технології виборчих кампаній. Політичні режими. Літ.: [1-8].	2
4	Політичні конфлікти та кризи. Політичний процес. Світовий політичний процес. Літ.: [1-8].	2
Разом за 4 семестр:		6
Разом:		12

4.3 Зміст самостійної (у т. ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів *денної* форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до виконання практичних робіт, тестуванні з теоретичного матеріалу, виконанні індивідуальних домашніх завдань тощо.

Обсяг самостійної роботи з дисципліни «Загальна теорія політики» становить 160 годин.
Вона включає:

- опрацювання теоретичного матеріалу (конспекту лекцій, навчальної літератури);
- опрацювання додаткової літератури при підготовці до практичних занять;
- виконання домашніх індивідуальних завдань;
- підготовку до поточного тестового контролю;
- підготовку до контрольних заходів;
- виконання курсової роботи.

Зміст самостійної роботи студентів *денної* форми навчання

Номер тижня	Тема заняття	Вид самостійної роботи	Кількість годин
Третій семестр			
1	Тема 1. Теоретико-методологічні засади загальної теорії політики	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	3
2	Тема 1. Теоретико-методологічні засади загальної теорії політики	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	3
3	Тема 2. Політична влада	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	3
4	Тема 2. Політична влада	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання домашніх індивідуальних завдань.	3
5	Тема 3. Бюрократія як феномен влади та управління	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	3
6	Тема 4. Теорія політичних систем	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	3
7	Тема 4. Теорія політичних систем	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Підготовка до тестового контролю з тем 1-4.	3
8	Тема 4. Теорія політичних систем	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання домашніх індивідуальних завдань. Тестовий контроль з тем 1-4.	3
9	Тема 5. Політичні інститути. Держава як інститут політичної системи	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	3
10	Тема 5. Політичні інститути. Держава як інститут політичної системи	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання домашніх індивідуальних завдань.	3
11	Тема 6. Правова та соціальна держава. Громадянське суспільство	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	3
12	Тема 7. Інститути представництва	Опрацювання теоретичного матеріалу з	3

	та узгодження інтересів. Політичні партії та партійні системи	Т7, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання домашніх індивідуальних завдань.	
13	Тема 7. Інститути представництва та узгодження інтересів. Політичні партії та партійні системи	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	3
14	Тема 8. Групи інтересів та групи тиску	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання домашніх індивідуальних завдань.	3
15	Тема 9. Лобізм як функціональна система інституту представництва	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т9, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	3
16	Тема 9. Лобізм як функціональна система інституту представництва	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т9, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Підготовка до тестового контролю з тем 5-10.	3
17	Тема 10. Засоби масової інформації як політичний інститут	Опрацювання теоретичного матеріалу, з Т10, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Тестовий контроль з тем 5-10.	4
Разом 3 семестр:			52
Четвертий семестр			
18	Тема 11. Соціальні засади політики	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т11, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Вибір теми курсової роботи.	6
19	Тема 12. Особистість і політика. Політичне лідерство	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т12, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	6
20	Тема 12. Особистість і політика. Політичне лідерство	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т12, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання домашніх індивідуальних завдань. Виконання курсової роботи. Складання плану курсової роботи.	6
21	Тема 13. Політична еліта	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т13, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання курсової роботи.	6
22	Тема 14. Політична опозиція	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т14, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання курсової роботи.	6
23	Тема 15. Політична іміджологія	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т15, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання курсової роботи.	6
24	Тема 16. Політична культура	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т16, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Підготовка до тестового контролю з тем 11-16.	6

		Виконання курсової роботи.	
25	Тема 16. Політична культура	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т16, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання домашніх індивідуальних завдань. Тестовий контроль з тем 11-16. Виконання курсової роботи.	6
26	Тема 17. Вибори та виборчі системи	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т17, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання курсової роботи.	6
27	Тема 17. Вибори та виборчі системи	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т17, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання домашніх індивідуальних завдань. Виконання курсової роботи.	6
28	Тема 18. Технології виборчих кампаній	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т18, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання курсової роботи.	6
29	Тема 19. Політичні режими	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т19, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання курсової роботи.	6
30	Тема 19. Політичні режими	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т19, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання домашніх індивідуальних завдань. Виконання курсової роботи.	6
31	Тема 20. Політичні конфлікти та кризи	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т20, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання курсової роботи.	6
32	Тема 20. Політичні конфлікти та кризи	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т20, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання курсової роботи.	6
33	Тема 21. Політичний процес	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т21, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання курсової роботи.	6
34	Тема 22. Світовий політичний процес	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т22, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Підготовка до тестового контролю з тем 17-22. Оформлення курсової роботи та підготовка до захисту.	6
35	Тема 22. Світовий політичний процес	Опрацювання теоретичного матеріалу, з Т22, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Тестовий контроль з тем 17-22.	6
Разом 4 семестр:			108
Разом:			160

Зміст самостійної роботи студентів заочної форми навчання

Студенти *заочної* форми навчання виконують контрольну роботу, яка включає три теоретичних питання. Вимоги до її виконання, методичні вказівки і варіанти визначаються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожен студент отримує на кафедрі у період настановної сесії, а також вони доступні в електронному освітньому ресурсі в Модульному середовищі для навчання ХНУ.

5 ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних і сучасних методів та технологій. Зокрема під час лекції використовуються методи проблемного навчання та візуалізації для активізації пізнавальної діяльності студентів. Під час практичних занять застосовуються активні та інтерактивні методи навчання, зокрема, дискусії, навчальні ігри (наприклад, «Визнач власну позицію», «Мікрофон», «Дискусія в стилі ток-шоу», «Гра-симуляція», «Будівництво будинку уряду» тощо), case study (метод практичних ситуацій), метод проєктів, які мають за мету набуття студентами не лише теоретичних знань, але й практичних навичок самостійного аналізу політичних явищ та процесів, формулювання самостійних експертних висновків щодо актуальних суспільно-політичних проблем сучасності.

6 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання студентів здійснюється у формі поточного та підсумкового контролю. Поточний контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється впродовж семестру з метою оцінювання рівня засвоєння ними навчального матеріалу під час усіх видів навчальних занять. Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу. Поточний контроль проводиться у формах усного та письмового опитувань, тестування, перевірки домашніх індивідуальних завдань, презентації результатів практичних та індивідуальних завдань та ін.

Вид семестрового контролю: іспит – 3-й семестр; іспит – 4-й семестр; захист курсової роботи – 4-й семестр.

7 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У СЕМЕСТРІ

Система оцінювання навчальних досягнень студентів базується на аналізі знань і практичних навичок та здійснюється відповідно до Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті. Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною **чотирибальною** шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх виконаних видів навчальної роботи з урахуванням вагових коефіцієнтів. Вагові коефіцієнти визначаються структурою дисципліни і важливістю окремих видів її робіт. Для практичних занять встановлюється обов'язковий мінімум оцінок, які повинен отримати студент впродовж семестру, щоб виконати програму дисципліни.

При оцінюванні знань студентів використовуються різні види контролю, зокрема: усне та письмове опитування на практичному занятті, тестування, контрольна робота, перевірка домашніх індивідуальних завдань. Оцінка на практичному занятті складається з таких елементів: знання матеріалу теми; вміння обґрунтувати думку та оперувати основними категоріями; рівень залученості до дискусій на семінарі. Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний відпрацювати у визначений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до закінчення теоретичного навчання у семестрі.

Захист курсової роботи здійснюється відповідно до встановленого графіка публічно перед комісією у складі трьох-чотирьох викладачів кафедри, у т. ч. керівника роботи. Комісія призначається завідувачем кафедри. Студент виголошує виступ тривалістю 5-7 хвилин і дає

відповіді на запитання комісії. Керівник роботи оголошує свій відгук та попередню оцінку роботи. Після цього комісія виставляє студенту підсумкову оцінку за виконання курсової роботи.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Самостійна, індивідуальна робота		Семестровий контроль
<i>Третій семестр</i>			
Опитування на практичних заняттях (мінімальна кількість оцінок – 4)	Тестовий контроль	Індивідуальні завдання	Іспит
ВК*: 0,4	0,1	0,1	0,4
<i>Четвертий семестр</i>			
Опитування на практичних заняттях (мінімальна кількість оцінок – 4)	Тестовий контроль	Індивідуальні завдання	Іспит
ВК*: 0,4	0,1	0,1	0,4

Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Самостійна, індивідуальна робота		Семестровий контроль
<i>Третій семестр</i>			
Опитування на практичних заняттях	Контрольна робота		Іспит
	Якість виконання	Захист	
ВК*: 0,2	0,2	0,1	0,5
<i>Четвертий семестр</i>			
Опитування на практичних заняттях	Контрольна робота		Іспит
	Якість виконання	Захист	
ВК*: 0,2	0,2	0,1	0,5

Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт.

Критерії оцінювання за видами робіт

Оцінювання усних та письмових опитувань на практичних заняттях і контрольних робіт

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій оцінювання
Відмінно (5)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічно структуровану відповідь державною мовою (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення контрольної роботи. Здобувач вищої освіти не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре (4)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; усвідомлено використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; відповідь грамотна, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві-три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно (3)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, має слабкі знання структури дисципліни, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (2)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачу вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Оцінювання тестових завдань

Тематичний тест для кожного студента складається з двадцяти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 20. Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, наведена у таблиці.

Сума балів за тестові завдання	1-10	11-14	15-18	19-20
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

На тестування відводиться 25 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Студент може також пройти тестування і в он-лайн режимі у модульному середовищі для навчання MOODLE.

Критерії оцінювання курсових робіт

Робота, в якій проведено глибокий аналіз джерел та літератури, використані різноманітні методи дослідження, запропоновано власне вирішення проблеми, викладені аргументовані висновки та обґрунтовані пропозиції може бути оцінена на «відмінно» (А).

Робота, в якій проведено глибокий аналіз джерел та літератури, самостійно підібраний та проаналізований значний за обсягом та актуальний матеріал, зроблені аргументовані висновки та обґрунтовані пропозиції, але є незначні помилки в оформленні роботи або допущені неточності під час захисту – може бути оцінена на «добре» (В).

Робота, в якій проведено глибокий аналіз джерел та літератури, самостійно підібраний та проаналізований значний за обсягом та актуальний матеріал, але є проблеми з належним оформленням роботи, аргументацією висновків в тексті роботи або під час захисту, може бути оцінена на «добре» (С).

Робота, в якій самостійно підібраний та проаналізований значний за обсягом та актуальний матеріал, але відсутній достатній аналіз джерел та літератури, допущені помилки в оформленні роботи або мали місце неточності чи помилки при її захисті, може бути оцінена на «задовільно» (D).

Курсова робота, в якій прореферовано джерела і на їх основі розкрито тему, а також у мінімально необхідному обсязі розкрито зміст роботи під час захисту, допускається до захисту, але не може бути оцінена вище ніж на «задовільно» (Е).

Курсова робота, в якій буде виявлено 50% і вище плагіату знімається з розгляду, а її авторів виставляється оцінка «незадовільно» (FX або F) та видається завдання для написання нової курсової роботи. Крім того, не допускаються до захисту роботи, які не відповідають вимогам до оформлення курсових робіт, а також роботи, подані з порушенням термінів їх виконання або за наявності негативного відгуку керівника роботи.

Семестровий контроль (іспит)

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контрольного заходу. Студент, який отримав середньозважений бал за поточну роботу 3,00 та вище, але не здав підсумковий контрольний захід (іспит), вважається таким, що має академічну заборгованість.

Іспит відбувається у комбінованій формі – письмова складова та усне опитування. Після перевірки письмової роботи викладач може поставити студенту запитання щодо змісту його відповідей. Завданнями семестрового контролю є перевірка: розуміння студентом програмного матеріалу в цілому; логіки та взаємозв'язків між окремими розділами; рівня досягнення програмних результатів навчання; здатності творчо використовувати накопичені знання і набуті компетентності; уміння сформулювати своє ставлення до об'єкту вивчення.

Екзаменаційний білет складається з таких елементів: два теоретичних питання і два тестових завдання. Максимальна кількість балів за кожну правильну відповідь на теоретичне питання – 4. Правильна відповідь на тестове завдання – 1. Узагальнена оцінка за іспит виводиться як сума балів з усіх завдань.

Норми оцінювання теоретичного питання. При оцінюванні беруться до уваги наступні критерії: правильність, повнота, глибина та усвідомленість відповіді, а також послідовність викладення відповіді, вміння формулювати та викладати думки, аргументувати свою позицію. Максимальна кількість балів за відповідь на одне теоретичне питання – 4.

Оцінювання тестового завдання. Тестове завдання передбачає репродуктивне відтворення знань шляхом: 1) відбору правильної відповіді із запропонованих варіантів; 2) встановлення відповідності елементів однієї множини елементам іншої. Правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

Максимальна сума балів, яку може отримати студент – 10.

Загальна сума балів за всі завдання	0-4	5-7	8-9	10
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до Електронного журналу. За інституційною шкалою ставиться відповідна оцінка, а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання		
A	4,75–5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Незараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

Рекомендована тематика курсових робіт

1. Основоположні принципи ліберальної демократії: політологічний аналіз.
2. Парламентаризм у контексті демократичної політичної системи.
3. Порівняльний аналіз виборчих систем.
4. Види партійних систем та особливості їх застосування в сучасних державах.
5. Групи тиску та лобі Основні етапи розвитку політичних знань: особливості та характерні риси.
6. Політичний процес: поняття, структура та особливості.
7. Основні концепції змісту та походження влади.
8. Реалізація політичної влади та критерії її ефективності.
9. Теорія політичного розвитку та модернізації.
10. Політичний конфлікт: суть і стадії.
11. Сучасні концепції елітизму.
12. Політична еліта та її місце в системі владування.
13. Сучасні класифікації політичного лідерства: принципи та виміри.
14. Політико-психологічні аспекти політичного лідерства.
15. Імідж політичного лідера: теоретико-прикладні аспекти.
16. Громадянська компетентність опозиції і влади.
17. Опозиція як індикатор демократичного суспільства і правової держави.
18. Популізм в політичному житті суспільства.
19. Роль комунікації в політиці.

20. Місце та роль інституційної підсистеми політичної системи суспільства.
21. Громадянське суспільство та його взаємодія з політичною системою.
22. Політичні відносини як комунікативна підсистема політичної системи суспільства.
23. Нормативна підсистема політичної системи суспільства та її особливості.
24. ЗМІ та їх роль у функціонуванні політичної системи суспільства.
25. Політична культура та її місце в політичній системі суспільства.
26. Політична психологія та її місце в політичній системі суспільства.
27. Політичний режим як спосіб функціонування політичної системи.
28. Тоталітаризм як феномен ХХ століття.
29. Порівняльна характеристика тоталітарного й авторитарного політичних режимів.
30. Авторитарно-демократичний політичний режим і його особливості.
31. Особливості демократії різних історичних епох (полісна, Нового часу, сучасна).
32. Особливості трансформації виборчої системи сучасної України.
33. Дискурс концепту держави в теорії політики.
34. Особа і держава: проблема взаємовідносин у демократичному суспільстві.
35. Опозиція як прояв різноманіття і суперечливості соціальних інтересів в політичному житті суспільства.
36. Групи інтересів в сучасному українському політичному житті: сфери впливу та перспективи розвитку.
37. Сучасна модель парламентсько-урядових відносин в Україні як інституційний чинник зміцнення державної влади.
38. Політичний плюралізм: джерела, сутність, прояви.
39. Нормативно-правове регулювання діяльності політичних партій і громадських організацій в Україні.
40. Політичні аспекти глобальних проблем сучасного світу.
41. Регіональний фактор у політичному процесі України.
42. «Глобальна» політична опозиція: причини виникнення, характерні особливості й перспективи розвитку сучасного антиглобалізму.
43. Взаємодія права та моралі в політичних відносинах: історія та сучасність.
44. Соціальна справедливість як об'єкт політологічного дослідження.
45. Соціальна держава: еволюція ідеї, сутність та перспективи становлення в сучасній Україні.
46. Становлення правової держави в Україні: політологічний аналіз.
47. Роль сили і примусу у відносинах між громадянином і державою.
48. Вплив Інтернету на сучасну систему політичних відносин.
49. Зовнішньополітичний імідж України та особливості його формування.
50. Антитоталітарні утопії у вітчизняній і закордонній художній літературі.

8 ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

1. Політика як суспільне явище. Суб'єкти і об'єкти політики.
2. Структура та функції політики.
3. Об'єкт і предмет політичної науки.
4. Основні категорії, методи та функції політичної науки.
5. Структура політичної науки. Місце теорії політики в системі суспільних наук.
6. Основні етапи розвитку політичних знань: особливості та характерні риси.
7. Поняття політики в історії суспільно-політичної думки.
8. Структура та функції політики.
9. Політичне життя: зміст і особливості.
10. Політичний процес: поняття, структура та особливості.
11. Функціональна спрямованість політичного процесу.
12. Влада як соціальний феномен. Класифікація влади.
13. Сутність політичної влади, її функції. Основні принципи політичної влади.
14. Поняття та структура політичної влади.

15. Сучасні концепції політичної влади.
16. Класифікація ресурсів політичної влади.
17. Легальність і легітимність політичної влади. Підстави легітимності.
18. Вищі органи сучасної держави і поділ державної влади.
19. Сутність політичної системи, її основні компоненти.
20. Генезис та варіанти інтерпретації політичної системи Д. Істона і Г. Алмонда.
21. Сучасні теорії політичної системи. Концепція політичної системи Д. Істона.
22. Теорія політичної системи Г. Алмонда.
23. Теорія політичної системи К. Дойча.
24. Поняття політичної системи, її структура.
25. Функції політичної системи та закономірності її розвитку.
26. Структура інституційної підсистеми політичної системи суспільства.
27. Політичні відносини як комунікативна підсистема політичної системи суспільства.
28. Нормативна підсистема політичної системи суспільства та її особливості.
29. Функціональна підсистема політичної системи суспільства та її особливості.
30. Культурна підсистема політичної системи суспільства та її особливості.
31. Типологія політичних систем.
32. Політична система сучасної України. Проблема становлення та розвитку.
33. Держава як політичний інститут.
34. Держава: сутність, ознаки, функції, її місце в політичній системі.
35. Структура держави.
36. Теорії виникнення (походження) держави.
37. Форми сучасної держави.
38. Форми державного правління, їх особливості в сучасному світі.
39. Форми державного устрою. Державний устрій України.
40. Громадянське суспільство та його взаємодія з політичною системою.
41. Основні ознаки, функції та атрибути громадянського суспільства.
42. Партії в політичній системі: поняття, ознаки, функції.
43. Типологія політичних партій.
44. Сутність і основні типи партійних систем.
45. Поняття груп інтересів. Зв'язок груп інтересів з політичними партіями та органами державної влади.
46. Основні підходи до типологізації груп інтересів.
47. Групи інтересів та групи тиску: співвідношення понять.
48. Групи тиску та лобі в структурі політичної системи суспільства.
49. Поняття і основні форми лобізму.
50. Засоби масової інформації, їх роль в політичній системі суспільства.
51. Політичний режим, його сутність і типологія.
52. Тоталітарний політичний режим: поняття і ознаки. Історичні різновиди тоталітаризму.
53. Авторитаризм як форма недемократичного політичного режиму. Основні форми авторитарного політичного режиму.
54. Демократичний політичний режим: поняття і ознаки. Сучасні концепції демократії.
55. Порівняльна характеристика тоталітарного й авторитарного політичних режимів.
56. Авторитарно-демократичний політичний режим і його особливості.
57. Особливості демократії різних історичних епох (полісна, Нового часу, сучасна).
58. Парламентаризм у контексті демократичної політичної системи.
59. Сучасні концепції елітизму.
60. Політична еліта та її місце в системі владування.
61. Сучасні концепції лідерства.
62. Сучасні класифікації політичного лідерства: принципи та виміри.
63. Політико-психологічні аспекти політичного лідерства.
64. Складові іміджу політичного лідера.
65. Поняття, структура і функції політичної культури.

66. Стереотипи, міфи і символи як елементи політичної культури.
67. Мова як символ політичної культури.
68. Поняття політичної ідеології. Основні ідеології сучасності.
69. Політична свідомість та її місце в політичній системі суспільства.
70. Політична психологія та її місце в політичній системі суспільства.
71. Теоретичні аспекти визначення та розуміння політичної ідеології.
72. Класифікація типів політичної участі. Електоральна поведінка. Абсентеїзм: зміст і причини виникнення.
73. Типологія політичної культури. Поняття політичної субкультури.
74. Політична соціалізація: сутність, основні етапи.
75. Сутність виборів та їх місце у формуванні та функціонуванні демократичної держави.
76. Поняття, види та функції виборів.
77. Принципи виборчого права та демократичної організації виборів.
78. Основні види виборчих систем.
79. Виборчий процес, його основні стадії.
80. Порівняльна характеристика основних виборчих систем.
81. Переваги і недоліки пропорційної виборчої системи.
82. Основні різновиди пропорційних виборчих систем.
83. Суть та особливості мажоритарної виборчої системи.
84. Основні різновиди мажоритарних виборчих систем.
85. Сутність та структуру політичного процесу.
86. Об'єкти та суб'єкти політичного процесу.
87. Типологія політичних конфліктів.
88. Фази розвитку внутрішньополітичних і зовнішньополітичних конфліктів.
89. Міжнародні конфлікти, причини їх виникнення та фази розвитку.
90. Управління політичними конфліктами.
91. Основні методи врегулювання конфліктів.
92. Світова політика: поняття, зміст, цілі.
93. Система міжнародних політичних відносин.
94. Глобальні проблеми сучасності та політичні шляхи їх вирішення.
95. Міжнародний тероризм в інформаційно-комунікативному просторі світової політики.
96. Сучасна дипломатія як засіб регулювання міжнародних відносин.
97. Роль сили в міжнародних відносинах.
98. Співробітництво у міжнародних відносинах.
99. Глобалізаційні процеси в сучасному світі.
100. Позитивні та негативні наслідки глобалізації
101. Національні інтереси: поняття, структура, роль у міжнародних відносинах.

9 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний процес з дисципліни «Загальна теорія політики» в достатній кількості забезпечений необхідними навчально-методичними матеріалами, що розміщені в модульному середовищі для навчання Moodle.

Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=5834>.

Навчально-методичні праці розробника:

1. Лютко Н.В. Політологія : навчальний посібник. 2-ге вид. виправлене / Н. В. Лютко, О. О. Заславська. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2015. 330 с.
2. Політологія: плани семінарських занять і методичні вказівки до їх проведення для студентів усіх напрямів підготовки / Уклад. О. О. Заславська, Н. В. Лютко, В. В. Мудраков, О. А. Посвістак. Хмельницький: ХНУ, 2016. 57 с.

10 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Гелей С.Д. Політологія : навч. посіб. / С.Д. Гелей, С.М. Рутар. Київ : «Центр учбової літератури», 2012. 348 с.
2. Герасимчук Т.Ф. Загальна теорія політики: Навчальний посібник / Т.Ф. Герасимчук, А.М. Киридон, С.С. Троян. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2017. 226 с.
3. Іванов М.С. Загальна теорія політики : Навчально-методичні матеріали / М.С. Іванов. Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2003. 140 с.
4. Лютко Н.В. Політологія : навчальний посібник – 2-ге вид. виправлене / Н. В. Лютко, О. О. Заславська. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2015. 330 с.
5. Погорілий Д. Є. Політологія: кредитно-модульний курс. Навчальний посібник / Д. Є. Погорілий. Київ : Центр учбової літератури. Фірма «Інкос», 2008. 432 с.
6. Політологія. Навчально-методичний комплекс : Підручник / За ред. проф. Ф.М. Кирилюка. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 704 с.
7. Шляхтун П.П. Політологія : історія та теорія : Підручник / Шляхтун П.П. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 472 с.
8. Ярош Б.О. Загальна теорія політики: Навчальний посібник / Б.О. Ярош, О.Б. Ярош. Луцьк : РВВ «Вежа», 2005. 240 с.

Додаткова

9. Абетка політична. Громадянське суспільство і політика : навчальний посібник / За наук. ред. док. наук держ. упр. О. В. Радченка, вид. 11-е, доп. і перероб. Київ : 2016. 48 с.
10. Абетка політична : матеріали для практичного використання / За наук. ред. док. наук держ. упр. О. В. Радченка, вид. 8-е, доп. і перероб. Харків : Вид-во «ДокНаукДержУпр», 2010. 328 с.
11. Енциклопедія політичної думки / За ред. Д.Міллера, Д.Коулмена, В.Коноллі, А.Райяна. Київ : Дух і Літера, 2000. 472 с.
12. Кириченко В.М. Політичні системи світу : кредитно-модульний курс : навч. посіб. / В.М. Кириченко. Київ : «Центр учбової літератури», 2013. 218с.
13. Макар Ю.І. Політологія : навч. посібник / Ю.І. Макар, О.Ю. Докаш, Т.П. Лаврук. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2010. 596 с..
14. Основи демократії: підручник / за ред. А.Ф.Колодій. Львів. Астролябія, 2009. 832 с.
15. Політична система і громадянське суспільство: європейські і українські реалії [Текст]: монографія / А. І. Кудряченко, В. М. Бебик, В. І. Бортніков та ін.; За заг. ред. А.І. Кудряченко. Київ : НІСД, 2007. 396 с.
16. Політологія : підручник / Ред. О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко. 3-тє вид., перероб., доп. Київ : ВЦ «Академія», 2008. 568 с.
17. Рябцев Г. Л. Політична система суспільства : навчальний посібник для вступників / Г. Л. Рябцев. Київ : НТЦ «Псіхея», 2015. 72 с.
18. Сравнительная политика. Основные политические системы современного мира / Под общ. ред. В.С. Бакирова, Н.И. Сазонова. Харьков : ХНУ им. В.Н. Каразина, 2005. 592 с.
19. Черниш Н. Й. Соціологія : Підручник за рейтингово-модульною системою навчання. – 5-те вид., перероб. і доп. / Н. Й. Черниш. Київ : Знання, 2009. 468 с.
20. Шведа Ю. Р. Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні. Львів, 2010. 462 с.
21. Шведа Ю. Р. Партії та вибори: європейський досвід і українські реалії. Енциклопедичний словник. Львів, 2009. 500 с.

11 ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Модульне середовище для навчання. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
2. Електронна бібліотека університету.
Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/plage_lib.php.
3. Репозитарій ХНУ. Доступ до ресурсу: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/?locale=uk>